A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2015. június 4.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállása — 2003/109/EK irányelv — Az 5. cikk (2) bekezdése és a 11. cikk (1) bekezdése — A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállású, harmadik országbeli állampolgároknak bírság terhe mellett leteendő vizsgával igazolt állampolgári beilleszkedési kötelezettséget előíró nemzeti jogszabály”

A C-579/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Centrale Raad van Beroep (Hollandia) a Bírósághoz 2013. november 15-én érkezett, 2013. november 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

P,

S

és

a **Commissie Sociale Zekerheid Breda**,

a **College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta (előadó) tanácselnök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. november 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– P és S képviseletében J. B. Bierbach, advocaat,

– a holland kormány képviseletében M. Bulterman, M. de Ree, B. Koopman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és N. Piçarra, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Condou-Durande és G. Wils, meghatalmazotti minőségben

a főtanácsnok indítványának a 2015. január 28-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.) 5. cikke (2) bekezdésének és 11. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a P és S, valamint a Commissie Sociale Zekerheid Breda (bredai társadalombiztosítási bizottság, a továbbiakban: Commissie Sociale Zekerheid) és a College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen (az amsteelveeni önkormányzat polgármesteri és alpolgármesteri testülete) között, az utóbbiak által előírt állampolgári beilleszkedési kötelezettség tárgyában folyamatban levő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2003/2 irányelv (2), (4), (6) és (12) preambulumbekezdése értelmében:

„(2) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén kijelentette, hogy a harmadik országok állampolgárainak jogállását közelíteni kell a tagállamok állampolgáraiéhoz, és hogy egy bizonyos időtartamon keresztül – amelyet még meg kell határozni – valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó és huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személynek az adott tagállamban olyan egységes jogokat kell biztosítani, amelyek a lehető legközelebb állnak az Európai Unió polgárait megillető jogokhoz.

[...]

(4) A tagállamokban huzamosan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációja kulcsfontosságú szerepet játszik a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdításában, amely a Közösségnek a Szerződésben kinyilvánított alapvető célkitűzése.

[...]

(6) A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének fő kritériuma a tagállam területén való tartózkodás időtartama. A tartózkodásnak jogszerűnek és folyamatosnak kell lennie, igazolandó, hogy az adott személy szorosan kötődik az országhoz. Rendelkezni kell bizonyos fokú rugalmasságról, hogy figyelembe lehessen venni azon körülményeket, amelyek miatt az adott személynek esetleg ideiglenesen el kell hagynia az ország területét.

[...]

(12) Annak érdekében, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők valóban integrálódni tudjanak abba a társadalomba, amelyben élnek, a tagállamok állampolgáraival megegyező elbánásban kell részesülniük a gazdasági és szociális ügyek széles területén, az ezen irányelv által meghatározott vonatkozó feltételek alapján.”

4 Az említett irányelv „Tárgy” című 1. cikkének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv meghatározza a következőket:a)

a tagállamok által a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállásnak, valamint az ehhez kapcsolódó jogoknak a harmadik országok olyan állampolgárai számára történő megadásának és visszavonásának feltételei, akik jogszerűen tartózkodnak a tagállam területén; […]”

5 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A tagállamok harmadik országok olyan állampolgárainak adják meg a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállást, akik közvetlenül a jogállásra irányuló kérelem benyújtását megelőzően jogszerűen és folyamatosan öt éven át a tagállam területén tartózkodtak.”

6 A 2003/109 irányelvnek „A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének feltételei” címet viselő 5. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok megkövetelik a harmadik országok állampolgáraitól annak bizonyítását, hogy maguk és eltartott családtagjaik számára rendelkeznek a következőkkel:

a) stabil és rendszeres jövedelemforrások, amelyek elegendők önmaguk és családtagjaik eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának. A tagállamok e forrásokat jellegük és rendszerességük szerint értékelik, valamint figyelembe vehetik a minimálbéreknek és -nyugdíjaknak a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás kérelmezése előtti szintjét is;

b) az érintett tagállam saját állampolgárainak egészségbiztosításához hasonló teljes körű egészségbiztosítás.

(2) A tagállamok megkövetelhetik a harmadik országok állampolgáraitól, hogy a nemzeti jognak megfelelően feleljenek meg a társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek [helyesen: feltételeknek].”

7 Az említett irányelv „Egyenlő elbánás [helyesen: Egyenlő bánásmód]” címet viselő 11. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek az állampolgárokkal egyenlő elbánást [helyesen: egyenlő bánásmódot] élveznek az alábbiak tekintetében:

a) munkavállalásra és önálló vállalkozói tevékenységre való jogosultság, feltéve hogy e tevékenységek nem járnak még alkalmi részvétellel sem hatósági feladatok gyakorlásában, valamint az alkalmazási feltételek és a munkavégzés feltételei, beleértve az elbocsátás és a javadalmazás feltételeit is;

b) oktatás és szakképzés, beleértve a nemzeti joggal összhangban nyújtott tanulmányi juttatásokat is;

c) szakmai oklevelek, bizonyítványok és más képesítések elismerése a vonatkozó nemzeti eljárásokkal összhangban;

d) társadalombiztosítás [helyesen: szociális biztonság], szociális ellátás és szociális védelem a nemzeti jog által meghatározottak szerint;

e) adókedvezmények;

f) az árukhoz és szolgáltatásokhoz, illetve a nyilvánosság számára elérhető árukkal és szolgáltatásokkal való ellátottsághoz [helyesen: az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a nyilvánosság számára rendelkezésre álló áruk értékesítése és szolgáltatások nyújtása], valamint a lakásszerzési eljárásokhoz való hozzáférés;

g) egyesülési és társulási szabadság, valamint a munkavállalókat vagy munkaadókat képviselő szervezet tagságába történő belépés szabadsága, illetve bármely olyan szervezetben való tagság szabadsága, amelynek tagjai egy bizonyos foglalkozást űznek, beleértve az ilyen szervezetek által nyújtott előnyöket is, a közrendre és a közbiztonságra vonatkozó nemzeti rendelkezések sérelme nélkül;

h) az érintett tagállam teljes területén való szabad tartózkodás, a nemzeti jogszabályok által biztonsági okokból meghatározott korlátok között.

[...]”

A holland jog

8 A külföldiek jogállásáról szóló, 2000. évi holland törvénynek (Vreemdelingenwet 2000) az alapügyben hatályos változata (a továbbiakban: Vw 2000) a következőképpen rendelkezik:

„E törvény és az azon alapuló rendelkezések alkalmazásában:

[...]

p. huzamos tartózkodásra jogosult: a 20. cikkben említett, a 2003/109 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének alkalmazásával kiadott, határozatlan időre szóló tartózkodási engedéllyel, vagy a szerződésben részes más állam által kiállított, huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy EK tartózkodási engedélyével rendelkező személy […]”

9 Az említett törvény 20. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A miniszter jogosult:

a. a határozatlan időre szóló tartózkodási engedély kiállítása, illetve módosítása iránti kérelemnek helyt adni, azt elutasítani vagy annak elintézésétől eltekinteni;

b. a határozatlan időre szóló tartózkodási engedélyt visszavonni vagy módosítani.”

10 A Vw 2000 21. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 2003/109 irányelv 8. cikke második bekezdésének alkalmazásával a 20. cikk értelmében vett határozatlan időre szóló tartózkodási engedély kiadása vagy módosítása iránti kérelem csak akkor utasítható el, ha a külföldi személy:

a. nem tartózkodott a 8. cikk értelmében szabályszerűen, megszakítás nélkül a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző öt évben [az ország területén];

[...]

k. nem tette le az állampolgári beilleszkedéséről szóló törvény [(Wet Inburgering) alapügyben hatályos változata (a továbbiakban: Wi)] 7. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt beilleszkedési vizsgát, vagy nem szerzett az e törvény 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti oklevelet, tanúsítványt vagy egyéb okmányt."

11 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a Wi szabályozza valamennyi Hollandiában tartózkodó migráns beilleszkedését a holland társadalomba. Az állampolgári beilleszkedés a szóbeli és írásbeli holland nyelvismeret, valamint a holland társadalomra vonatkozó ismeretek megszerzésére terjed ki. A nyelvtudást és a holland társadalomra vonatkozó ismereteket beilleszkedési vizsgákon értékelik. Mind azon migránsokat, akik a Wi hatálybalépésének napján – azaz 2007. január 1-jén – már hosszabb ideje jogszerűen Hollandiában tartózkodtak, mind azokat, akik ezen időpontot követően érkeztek Hollandiába, 2007. január 1-jétől, illetve azon, 2007. január 1-jét követő időponttól, amelytől kezdődően Hollandiában tartózkodnak, állampolgári beilleszkedési kötelezettség terheli.

12 A Wi 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Állampolgári beilleszkedési kötelezettség terheli a Vw 2000 8. cikkének a)–e), illetve l) bekezdése alapján jogszerűen tartózkodó külföldi személyt, aki

Hollandia területén nem átmeneti céllal tartózkodik

[...]

(4) Az (1) cikk szerinti állampolgári beilleszkedési kötelezettség visszamenőleges hatállyal nem alkalmazandó."

13 A Wi 5. cikke értelmében:

„(1) A 3. cikktől eltérően nem terheli állampolgári beilleszkedési kötelezettség azt, aki:

a. 16 évnél fiatalabb és 65 évnél idősebb;

b. legalább nyolc évet tartózkodott Hollandiában iskolakötelezettként;

c. rendeletben meghatározott oklevéllel, tanúsítvánnyal vagy egyéb okmánnyal rendelkezik;

d. iskolaköteles vagy szakképzésre kötelezett;

e. az iskolakötelezettséget vagy a szakképzési kötelezettséget követően a c) pont szerinti oklevéllel, tanúsítvánnyal vagy egyéb okmánnyal igazolható szakképzésben részesül;

f. bizonyítja, hogy megfelelő szóbeli és írásbeli holland nyelvismerettel, továbbá a holland társadalmat illetően biztos ismeretekkel rendelkezik.

(2) Nem terheli továbbá állampolgári beilleszkedési kötelezettség:

[...]

c. azt a külföldi személyt, aki az Európai Unió valamely tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás valamely szerződő államának jogszabályai alapján eleget tett az állampolgári beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek a 2003/109 irányelv szerinti huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megszerzése érdekében;

[...]

(3) Az állampolgári beilleszkedésre kötelezett, aki rendeletben meghatározott olyan oklevéllel, tanúsítvánnyal vagy egyéb okmánnyal rendelkezik, amelyből kitűnik, hogy részben már rendelkezik a 7. cikk szerinti készségekkel és ismeretekkel, mentesül az ismeretek és készségek ezen részének elsajátítása és a beilleszkedési vizsga vonatkozó részének letétele alól.

(4) Rendeletben vagy rendelet felhatalmazása alapján meghatározhatók az alábbiakra vonatkozó szabályok:

a. az állampolgári beilleszkedési kötelezettség alóli további részleges vagy teljes mentesülés;

b. az (1) bekezdés b) pontja szerinti tartózkodás;

c. az (1) bekezdés f) pontjának alkalmazása.

(5) A miniszter a (2) bekezdés d) pontjának alkalmazása céljából végrehajtási rendelkezéseket hozhat."

14 Az említett törvény 31. cikke a következőket írja elő:

„(1) A College van Burgemeester en Wethouders közigazgatási bírsággal sújtja az állampolgári beilleszkedésre kötelezett személyt, ha az a beilleszkedési vizsgát a 7. cikk (1) bekezdésében előírt vagy [ugyanazon cikk] (2) bekezdésének a) pontja alapján meghosszabbított határidőn belül nem teszi le.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően:

a. a College van Burgemeester en Wethouders meghosszabbítja a 7. cikk (1) bekezdésében előírt határidőt, ha az állampolgári beilleszkedésre kötelezett személy bizonyítja, hogy a beilleszkedési vizsgát számára nem felróható okból nem tette le, vagy

b. a College van Burgemeester en Wethouders felmentést ad az állampolgári beilleszkedési kötelezettség alól, ha az állampolgári beilleszkedésre kötelezett személy által bizonyítható módon tanúsított erőfeszítések alapján úgy ítéli meg, hogy számára a beilleszkedési vizsga letétele méltányolható okból nem lehetséges.

(3) A (2) bekezdésre vonatkozó szabályokat rendeletben vagy rendelet felhatalmazása alapján kell meghatározni."

15 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Wi 2007. január 1-jén lépett hatályba. A Wi hatálybalépésével a Vw 2000 a 21. cikk (1) bekezdésének k) pontjával egészült ki. E rendelkezés azonban csak 2010. január 1-jével vált ténylegesen alkalmazhatóvá.

16 A holland kormány e tekintetben pontosítja, hogy az állampolgári beilleszkedési vizsga letételére vonatkozó kötelezettség a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező" jogállás feltételének minősül mind az olyan, harmadik országbeli állampolgárok számára, akik Hollandiában első ízben a Wi hatálybalépése után jutottak jogszerű tartózkodáshoz, mind az olyan, harmadik országbeli állampolgárok számára, akik – jóllehet a Wi hatálybalépésekor már jogszerűen tartózkodtak Hollandiában – 2010. január 1-je után kértek huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállást. A Vw 2000 21. cikke (1) bekezdésének k) pontja ezért mindkét csoportra vonatkozik.

17 Az olyan, harmadik országbeli állampolgárok azonban, akik a Wi hatálybalépésének napján már szabályszerűen Hollandia területén tartózkodtak, és akik a 2007. január 1-jétől 2010. január 1-jéig tartó időszakban „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező" jogállásért folyamodtak, mint például az

alapeljárás felperesei, az említett jogállást anélkül szerezhették meg, hogy le kellett volna tenniük az állampolgári beilleszkedési vizsgát. A Vw 2000 21. cikke (1) bekezdésének k) pontja ezért nem alkalmazható erre a kategóriára.

18 Az említett kategóriába tartozó állampolgárok azonban kötelesek a tartózkodási helyük szerinti College van Burgemeester en Wethouders határozatában megállapított határidőn belül – bírság terhe mellett – letenni az állampolgári beilleszkedési vizsgát. Ha a határidőn belül nem teszik le a vizsgát, akkor új határidőt tűznek ki, és a bírság összege minden alkalommal emelkedik.

19 Így az erre a személyi kategóriára vonatkozó állampolgári beilleszkedési kötelezettség a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállásra sem annak megszerzését, sem pedig megtartását illetően nincsen kihatással.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

20 P és S harmadik országbeli állampolgárok 2008. november 14., illetve 2007. június 8. óta rendelkeznek a 2003/109 irányelv alapján szabályszerűen kiállított, határozott időre szóló, huzamos tartózkodási engedéllyel.

21 A Commissie Sociale Zekerheid 2008. augusztus 1-jén kelt határozatával értesítette P-t, hogy a Wi értelmében állampolgári beilleszkedési kötelezettség terheli, és 2013. június 30-ig le kell tennie az állampolgári beilleszkedési vizsgát. P elkezdett járni a Commissie Sociale Zekerheid által szervezett állampolgársági beilleszkedési tanfolyamra. 2008. augusztus 25-én P egészségügyi okokból ideiglenesen abbahagyta a tanfolyamot. A későbbiekben sem folytatta a tanfolyamot. A Commissie Sociale Zekerheid 2009. augusztus 4-i határozatával ismételten megállapította, hogy P-t ilyen kötelezettség terheli, és hogy 2013. június 30-ig le kell tennie ezt a vizsgát. 2010. február 25-én a Commissie Sociale Zekerheid helyben hagyta 2009. augusztus 4-i határozatát.

22 A College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen 2010. február 24-i határozatában értesítette S-t arról, hogy a Wi szerint állampolgári beilleszkedési kötelezettség terheli, és 2013. augusztus 24-ig le kell tennie az állampolgári beilleszkedési vizsgát.

23 A P és S által az őket állampolgári beilleszkedési vizsgára kötelező határozatokkal szemben indított keresetek elutasítása ellen benyújtott fellebbezések keretében a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság) kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az állampolgári beilleszkedési kötelezettség összeegyeztethető-e a 2003/109 irányelvvel.

24 Közelebbről, a kérdést előterjesztő bíróság – miközben úgy véli, hogy az ilyen kötelezettség előírása a 2003/109 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésén alapul – azt a kérdést teszi fel, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megadását követően támaszthatnak-e a tagállamok bírság terhe mellett leteendő állampolgári beilleszkedési vizsga formájában beilleszkedésre vonatkozó feltételeket.

25 A kérdést előterjesztő bíróság egyébként úgy ítéli meg, hogy az állampolgári beilleszkedési kötelezettség valóban a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja hatálya alá tartozhat. Amennyiben ez így van, akkor – mivel az említett kötelezettséget a belföldi állampolgárokra vonatkozóan nem írják elő – a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárait sem kötelezhetik erre anélkül, hogy ne sérülne az említett rendelkezésben foglalt egyenlő bánásmód elve.

26 Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság szerint a nemzeti jog ugyan valóban támaszthat feltételeket a beilleszkedést illetően, ezek azonban nem tehetik lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését vagy megtartását. A kérdést előterjesztő bíróság márpedig nem zárja ki, hogy az állampolgári beilleszkedési kötelezettség nem egyeztethető össze ezzel a kritériummal.

27 Végül a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy az a körülmény, hogy valakit – ahogyan ez S esetében történt – a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését követően tájékoztatnak arról, hogy utólag eleget kell tennie az állampolgári beilleszkedési kötelezettségnek, kihatással bír-e annak megítélésére, hogy ez a kötelezettség összeegyeztethető-e a 2003/109 irányelvvel.

28 E körülmények között a Centrale Raad van Beroep felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. A 2003/109/EK irányelv értelmét és célját, illetve 5. cikkének (2) bekezdését, illetve 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal nem egyeztethető össze a harmadik országok »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállású állampolgárai számára a nemzeti jogszabályban bírság terhe mellett előírt állampolgári beilleszkedési kötelezettség?

2. Az első kérdés megválaszolása szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az állampolgári beilleszkedési kötelezettséget már a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzése előtt előírták?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

29 A kérdést előterjesztő bíróság kérdései, amelyeket együtt kell megvizsgálni, lényegében arra irányulnak, hogy a 2003/109 irányelvvel és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésével és 11. cikke (1) bekezdésével ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapeljárásban is szerepel, amely a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállással már rendelkező, harmadik országbeli állampolgárokat bírság terhe mellett állampolgári beilleszkedési vizsga letételére kötelezi, és hogy e tekintetben releváns-e az a körülmény, hogy az említett jogállást a kötelezettség előírása előtt vagy után szerezték meg.

30 Elöljáróban rá kell mutatni arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések kizárólag harmadik országok azon állampolgáraira vonatkoznak, akik a Wi hatálybalépésének napján, azaz 2007. január 1-jén szabályszerűen tartózkodtak Hollandia területén, és akik a 2007. január 1-jétől 2010. január 1-jéig tartó időszakban „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállásért folyamodtak, mint például P és S.

31 Erre az állampolgári kategóriára vonatkozóan az alapeljárásban tárgyalt állampolgári beilleszkedési kötelezettség, amely alapján a kötelezettnek vizsgát kell tennie, bizonyítva ezzel, hogy megfelelő szóbeli és írásbeli holland nyelvtudással, továbbá a holland társadalmat illetően megfelelő ismeretekkel rendelkezik, nem feltétele a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésének, illetve megtartásának, hanem csupán azzal a következménnyel jár, hogy bírságot szabnak ki azzal szemben, aki a meghatározott határidőn belül nem teszi le ezt a vizsgát.

32 Egyébiránt rá kell mutatni arra, milyen jelentőséget tulajdonít az uniós jogalkotó a beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéseknek, ahogyan ez például a 2003/109 irányelv (4) preambulumbekezdéséből is kitűnik, amely úgy rendelkezik, hogy a tagállamokban huzamosan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációja kulcsfontosságú szerepet játszik a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdításában, amely az Uniónak a Szerződésben kinyilvánított alapvető célkitűzése.

33 A kérdést előterjesztő bíróság kérdéseire ezen előzetes megfontolások fényében kell választ adni.

34 Először is a 2003/109 irányelv „A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének feltételei” című 5. cikkének (2) bekezdését illetően elmondható, hogy ez a rendelkezés azt tartalmazza, hogy a tagállamok megkövetelhetik a harmadik országok állampolgáraitól, hogy a nemzeti jognak megfelelően feleljenek meg a társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó feltételeknek.

35 Az említett rendelkezés szövegéből és szövegösszefüggéseiből ezért az következik, hogy a rendelkezés lehetőséget nyújt a tagállamoknak arra, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését bizonyos beilleszkedési feltételeknek vessék alá.

36 A 2003/109 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése következésképpen a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megadása előtt megkövetelhető beilleszkedési feltételekre irányul.

37 A szóban forgó állampolgári beilleszkedési kötelezettség azonban – miként ez a jelen ítélet 31. pontjában is szerepel – nem köti feltételhez az olyan harmadik országbeli állampolgárok számára a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését, illetve megtartását, akik a 2007. január 1-jétől 2010. január 1-jéig tartó időszakban folyamodtak ilyen jogállásért. Ebből következően erre az állampolgári kategóriára vonatkozóan az ilyen kötelezettség nem minősíthető a 2003/109 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, beilleszkedésre vonatkozó feltételnek.

38 Ezért, minthogy a 2003/109 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése nem írja elő és nem is tiltja meg a tagállamoknak, hogy megköveteljék a harmadik országbeli állampolgároktól azt, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését követően bizonyos beilleszkedési kötelezettségeknek tegyenek eleget, ez a rendelkezés nem ellentétes az olyan, beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéssel, mint amilyen az alapeljárásban szerepel.

39 A 2003/109 irányelv 11. cikkének (1) bekezdését illetően arra kell rámutatni, hogy ez a rendelkezés – miként ez az említett irányelv (12) preambulumbekezdésében is szerepel – azoknak a harmadik országbeli állampolgároknak, akik megkapták a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást, az említett rendelkezés a)-h) pontjában felsorolt területeken az adott tagállam állampolgáraival egyenlő bánásmódot biztosít.

40 Márpedig figyelemmel arra, hogy az adott tagállam az alapeljárásban tárgyalt állampolgári beilleszkedési kötelezettséget saját állampolgárai számára nem írta elő, meg kell vizsgálni, hogy az ilyen kötelezettség ellentétes lehet-e a 2003/109 irányelv 11. cikkének (1) bekezdésében foglalt egyenlő bánásmód elvével az ott felsorolt különböző területeken.

41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az egyenlő bánásmód elve megköveteli, hogy a hasonló helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy a különböző helyzeteket ne kezeljék azonos módon, hacsak ez a bánásmód objektíve nem igazolt (S.P.C.M. és társai ítélet, C-558/07, EU:C:2009:430, 74. pont, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ebben az összefüggésben rá kell mutatni arra, hogy a vitatott, beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedések lényegében a szóbeli és írásbeli holland nyelvtudás, valamint a holland társadalomra vonatkozó ismeretek elsajátítására, illetve bizonyítására vonatkozó kötelezettséget jelentenek. Márpedig amíg a hazai állampolgárokról feltételezhető, hogy rendelkeznek ilyen készségekkel és ismeretekkel, a harmadik országok állampolgárairól ugyanezt nem lehet feltételezni. Ezért – ahogyan erre a főtanácsnok indítványának 52. pontjában rámutatott – meg kell állapítani, hogy a harmadik országok állampolgárai a beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedések hasznosságát, így például az adott ország nyelvére és társadalmára vonatkozó ismeretek megszerzését illetően nincsenek hasonló helyzetben a hazai állampolgárokkal.

43 Következésképpen, mivel az említett helyzetek nem hasonlóak, az a tény, hogy az alapügyben szereplő állampolgári beilleszkedési kötelezettséget a hazai állampolgárokra vonatkozóan nem írták elő, nem sérti a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak a 2003/109 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése alapján fennálló, a hazai állampolgárokkal való egyenlő bánásmódhoz való jogát.

44 Az ezen állampolgári beilleszkedési kötelezettség alkalmazására vonatkozó szabályok azonban nem sérthetik a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét a 2003/109 irányelv 11. cikkének (1) bekezdésében felsorolt területeken.

45 Ehhez még hozzá kell fűzni, hogy a tagállamok nem alkalmazhatnak olyan nemzeti szabályozást, amely veszélybe sodorhatja az irányelv által követett célok megvalósítását, és ennélfogva megfoszthatja azt hatékony érvényesülésétől (lásd: Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-508/10, EU:C:2012:243, 65. pont).

46 E tekintetben, mint az különösen a 2003/109 irányelv (4), (6) és (12) preambulumbekezdéséből következik, ezen irányelv fő célja a tagállamokban huzamosan tartózkodó, harmadik országbeli állampolgárok integrációja (lásd: Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-508/10, EU:C:2012:243, 66. pont).

47 Ami először is az alapeljárásban tárgyalt állampolgári beilleszkedési kötelezettséget illeti, nem vitatható, hogy a fogadó állam nyelvére és társadalmára vonatkozó ismeretek megszerzése nagymértékben megkönnyíti a harmadik országok állampolgárai és a hazai állampolgárok közötti kommunikációt, és elősegíti a köztük lévő kölcsönhatást és a szociális kapcsolatok kialakítását is. Az sem vitatható, hogy a fogadó állam nyelvének elsajátítása megkönnyíti a harmadik országbeli állampolgárok számára a munkához és a szakképzéshez való hozzájutást.

48 Ebből a szemszögből nézve, mivel az olyan vizsgakötelezettség, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, olyan ismeretek elsajátítását teszi lehetővé az érintett harmadik országbeli állampolgárok számára, amelyek vitathatatlanul hasznosnak bizonyulnak ahhoz, hogy a fogadó tagállammal kapcsolatokat alakítsanak ki, azt kell megállapítani, hogy önmagában az ilyen kötelezettség nem hogy nem sodorja veszélybe a 2003/109 irányelv által követett célok megvalósítását, de éppen azok megvalósítását segíti elő.

49 Azonban az ennek a kötelezettségnek az alkalmazására vonatkozó szabályok sem lehetnek olyan jellegűek, hogy veszélybe sodornák ezeket a célokat, tekintetbe véve különösen az állampolgári beilleszkedési vizsga letételéhez megkövetelt ismeretek szintjét, a tanfolyamokhoz és a vizsgára való felkészüléshez szükséges anyagokhoz való hozzáférhetőséget, a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan előírt vizsgadíjak összegét, illetve a sajátos egyéni körülmények – például életkor, írástudatlanság, vagy iskolázottsági szint – figyelembevételét.

50 Az alapeljárásban szereplő bírságok rendszerét illetően továbbá arra kell rámutatni, hogy a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező olyan állampolgáraira történő bírságkiszabás, akiknek a megállapított határidőn belül nem sikerült letennie az állampolgári beilleszkedési vizsgát, mint amely arra irányul, hogy az e személyekre vonatkozó állampolgári beilleszkedési kötelezettség hatékonyságát biztosítsa, önmagában véve nem sodorja veszélybe a 2003/109 irányelv által követett célok megvalósítását, és ezért nem fosztja azt meg hatékony érvényesülésétől.

51 Figyelembe kell azonban venni azt, hogy az alapeljárásban kiszabható bírság maximális összege viszonylag magas, 1000 euró, és ezt a bírságot minden egyes alkalommal újból ki lehet szabni, amikor az állampolgári beilleszkedési vizsga letételére vonatkozóan előírt határidő anélkül jár le, hogy a vizsgát letették volna, és ezt mindaddig folytatni lehet, amíg az érintett harmadik országbeli állampolgár le nem teszi a vizsgát.

52 Arra is rá kell mutatni, hogy azokra a harmadik országbeli állampolgárokra, akik a rájuk vonatkozó határidő lejártáig nem tették le az állampolgári beilleszkedési vizsgát, attól függetlenül kiszabják a bírságot, hogy az említett vizsgán egyáltalán nem jelentek meg, vagy többször is megjelentek.

53 Egyébiránt az állampolgári beilleszkedési vizsga díja és adott esetben a vizsgára való felkészülés költsége az érintett harmadik országbeli állampolgárokat terheli. Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a holland kormány a tárgyaláson előadta, hogy a vizsgadíj 230 euró, ezt az érintett harmadik országbeli állampolgároknak minden alkalommal, amikor a meghatározott határidőn belül az állampolgári beilleszkedési vizsgán megjelennek, ki kell fizetniük, a sikertelen vizsgázóknak pedig nem térítik vissza ezt az összeget. Következésképpen nem a bírságkiszabás az egyetlen negatív hatás, amely azokat a harmadik országbeli állampolgárokat éri, akiknek a megállapított határidőn belül nem sikerül letenniük az említett vizsgát.

54 Ilyen – a kérdést előterjesztő bíróság által ellenőrizendő – feltételek mellett az állampolgári beilleszkedési vizsga letételére vonatkozó kötelezettség be nem tartását szankcionáló, a letett vizsgákhoz kapcsolódó költségek megfizetésén felül fizetendő bírság alkalmas arra, hogy veszélybe sodorja a 2003/109 irányelv által követett célok megvalósítását, és ezáltal megfossza azt hatékony érvényesülésétől.

55 Végül mivel – ahogyan ez a jelen ítélet 31. pontjában is szerepel – a szóban forgó nemzeti szabályozás által előírt állampolgári beilleszkedési kötelezettség nincsen kihatással az olyan harmadik országbeli állampolgárok számára a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére, illetve megtartására, akik a 2007. január 1-jétől 2010. január 1-jéig tartó időszakban folyamodtak ilyen jogállásért, meg kell állapítani, hogy annak a körülménynek, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére e kötelezettség előírása előtt vagy után került sor, a kérdést előterjesztő bíróság számára adandó válasz szempontjából nincsen jelentősége.

56 A fenti megfontolásokra tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2003/109 irányelvvel és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésével és 11. cikke (1) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapeljárásban szerepel, amely a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállással már rendelkező, harmadik országbeli állampolgárokat bírság terhe mellett állampolgári beilleszkedési vizsga letételére kötelezi, feltéve hogy az alkalmazására vonatkozó szabályok nem sodorhatják veszélybe az említett irányelv által követett célok megvalósítását, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Annak a körülménynek, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére az állampolgári beilleszkedési vizsga letételére vonatkozó kötelezettség előírása előtt vagy után került sor, e tekintetben nincsen jelentősége.

A költségekről

57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelvvel és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésével és 11. cikke (1) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapeljárásban szerepel, amely a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállással már rendelkező, harmadik országbeli állampolgárokat bírság terhe mellett állampolgári beilleszkedési vizsga letételére kötelezi, feltéve hogy az alkalmazására vonatkozó szabályok nem sodorhatják veszélybe az említett irányelv által követett célok megvalósítását,

amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Annak a körülménynek, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére az állampolgári beilleszkedési vizsga letételére vonatkozó kötelezettség előírása előtt vagy után került sor, e tekintetben nincsen jelentősége.

Aláírások